

Josep Roura i l'enllumenat de gas

Un fanal de gas a la plaça Major de Sant Feliu de Guíxols recorda, com a homenatge permanent, Josep Roura i Estrada, el químic nascut l'any 1797 a la capital del Baix Empordà.

Un fanal de gas: un avenç que va ser introduït a la península pel químic Josep Roura i Estrada, nascut a Sant Feliu de Guíxols.

es féu la llum... de gas. Des del passat 1 de maig, en un racó de la plaça Major de Sant Feliu de Guíxols hi llueix la llum blanca d'un doble fanal de gas. No és pas que l'ajuntament de la ciutat baixempordanesa i Gas Natural –artífexs tots dos de la iniciativa– hagin decidit iniciar un canvi de l'enllumenat elèctric per aquest altre. El motiu de la instal·lació era homenatjar Josep Roura i Estrada (1797-1860), químic nascut a Sant Feliu i que, entre altres coses, portà l'enllumenat de gas a la península.

Roura va representar un important paper tant en la recerca en química industrial com en la docència i va ser el primer director de l'Escola Industrial de Barcelona, fundada el 1851. Va investigar en vins, en tintures i inventà fins i tot un nou tipus de pólvora.

Però és probable que el seu treball més popular sigui haver importat l'enllumenat de gas, un sistema que havia conegut

a França i que tenia l'origen en l'invent ideat per l'anglès William Murdock l'any 1792. El 1820 els llums de gas ja en substituïren alguns d'oli a Londres.

La nit de Sant Joan del 1826, Roura va il·luminar amb llum de gas una sala de dibuix de la Llotja (on hi havia l'Escola de Química de la Junta de Comerç). Cal dir, però, que uns anys abans (el 1818) algú havia fet un assaig sense èxit a Alcoi.

En tot cas, Roura no només hi va reeixir, sinó que va impressionar de tal manera que més tard li pagaren un viatge per Europa per millorar la tècnica. Així pogué construir un gasòmetre que havia d'estalviar espelmes de sèu i llums d'oli a la Junta, a més d'oferir una major lluminositat. Però les grans innovacions sempre troben oposició i Roura no només hagué de superar problemes tècnics, sinó també fer callar les crítiques basades en certs estudis mèdics que recomanaven no utilitzar mai llum de

gas a l'interior dels edificis.

L'atzar va fer que a la Cort de Madrid coneguessin els treballs de Roura i se li va proposar que organitzés un gran enllumenat per celebrar el naixement de la segona filla de Ferran VII i Maria Cristina. A partir del 30 de gener de 1832 i durant nou nits consecutives, 201 fanals il·luminaren diversos carrers i places de Madrid –de fet, Ferran VII tingué un regnat molt menys lluminós del què això podia fer suposar.

Després vingueren temps d'aixecaments, conspiracions i conflictes poc propicis a les innovacions tècniques. Però Roura, a més de brillant, era perseverant i va perfeccionar el seu sistema. Va obtenir millors rendiments substituint l'oli d'oliva per oli de peix i per deixalles de la indústria surera –la terra d'origen li inspirava noves alternatives. Finalment, el 1840 Barcelona es va convertir en la primera ciutat de l'estat que tenia enllumenat de gas, i el 1844 la va seguir València.

El llum de gas va canviar els hàbits de la gent, va animar la vida nocturna i va augmentar la seguretat. Uns anys després arribà la làmpada elèctrica i aleshores tothom trobà la llum de gas massa esllanguida. Tot i que, certament, també aparegueren estudis mèdics i articles periodístics que alertaven sobre els danys que un llum tan potent podia causar a l'organisme humà.

Xavier Duran